

Podpňovka obyčajná

Škodlivý organizmus podpňovka obyčajná (*Armillaria mellea*) je huba, ktorá taxonomicky patrí do triedy *Agaricomycotina*, radu *Agaricales*, čeľade *Physalacriaceae* a rodu *Armillaria*. Ide o patogén, ktorý je rozšírený celosvetovo. Jeho výskyt môže byť zaznamenaný aj na Slovensku. Vyskytuje sa iba lokálne zväčša v starých ovocných sadoch alebo vinohradoch, ktoré sú v blízkosti s lesnými porastami. Huba uprednostňuje chladnejšie oblasti, ako aj ťažšiu pôdu. Patogén má pomerne široké spektrum hostiteľských rastlín. Medzi hostiteľov napríklad zaradujeme figovník, orech, liesku, morušu, marhuľu, čerešňu, višňu, mandľu, duku, broskyňu, hrušku, ríbezľu, ostružinu, vinič a mnohé ďalšie. Tiež napadá aj rozličné lesné dreviny, ako napríklad jedľu, buk, smrek, borovicu, dub a podobne. Patogén dokáže prežiť na drevnatých rastlinných zvyškoch v pôdnom prostredí. Priebeh infekcie vzniká kontaktom koreňov zdravých hostiteľských rastlín s koreňmi už infikovaných rastlín alebo napadnutým drevom v pôde. Infekciu okamžite neobjavíme v nadzemnej časti. Tá sa začne prejavovať až pri zničení niekoľkých veľkých koreňov. V závislosti od podmienok prostredia a veku rastliny môže byť rýchlosť rozvoja huby progresívny (postupne strácajú svoju životaschopnosť) alebo môže rastlina náhle odumrieť. Výsledok infekcie koreňového systému často vedie k odumretiu iba jednej hlavnej vetvy na hostiteľskej rastline. Samotná kontrola je extrémne náročná. V rámci ochranných opatrení odporúčame likvidáciu infikovaných hostiteľských rastlín. Vykopať koreň spolu s jeho zvyškami, a tie následne spáliť. Dôležitý je aj správny výber miesta pre výsadbu, napr. rizikové sú miesta, kde sa nedávno odlesňovalo. Na chemickú ochranu na Slovensku nie sú autorizované žiadne chemické prípravky na ochranu rastlín.

Obrázok - Podpňovka obyčajná (Zdroj: EPPO)

Hálkovec viničový – možnosti ochrany

Hálkovec viničový (*Calepitrimerus vitis*) taxonomicky patrí do triedy *Arachnida* (pavúkovce), radu *Acarida*, čeľade *Eriophyidae* a rodu *Calepitrimerus*. Hlavnou hostiteľskou rastlinou je vinič hroznorodý. V rámci ochranných opatrení sa nepriama ochrana samotných viníc môže zabezpečiť pomocou prirodzených nepriateľov škodcu, a teda dravých roztočov z čeľadi *Phytoseiidae* a *Tydeidae* alebo strapiek z čeľade *Aeolothripidae*. Využiť možno aj pomerne jednoduchú ekologickú metódu tzv. Čulenovu pascu - vinič sa po odkvitnutí nezreže tesne nad horným drôtom vedenia, ale nechajú sa nad ním 3 listy aj so zálistkami. Do nich sa postupne roztoče presťahujú z nižších častí kra. Časť nad horným drôtom sa nechá rásť a roztoče sa v nej rýchlo rozmnožujú. Všetko, čo je nad horným drôtom sa tesne pred štádiom mäknutia bobúľ odreže v čase medzi júlom a augustom. Odrezané pasce je potrebné zlikvidovať. Chemické ošetrenie sa vykonáva na základe zhodnotenia výskytu škodcu v predchádzajúcom roku. Chemická ochrana je odporúčaná najmä pri pravidelnom výskyte škodcov či jeho premnožení. V rámci chemickej ochrany je povolený insekticíd Ortus 5SC, ktorý pôsobí ako kontaktný jed. Jeho účinná látka fenpyroximate patrí do skupiny pyrazolov. Mechanizmus účinku spočíva v inhibícii mitochondriálneho transportu elektrónov. Prípravok je dostupný aj v malospotrebitel'skom balení (vhodný na použitie v záhradkách a predzáhradkách). Ošetrenie by malo prebehnúť na začiatku výskytu škodcu. Množstvo vody je 10 l/100 m². Maximálny počet aplikácií za rok je 1-krát. Ďalšou možnosťou je prípravok *Typhlodromus Pyri* SK. Tento biologický prípravok (bioagens) má ako účinnú zložku živé makroorganizmy *Typhlodromus pyri*. Dostupný je iba pre profesionálneho používateľa. Pred použitím oboch prípravkov odporúčame si dôkladne prečítať návod na použitie, teda etikety prípravkov na ochranu rastlín!

Obrázok - Zmena farby listov spôsobená škodcom *C. vitis*.